

INTERVIEW

GERARD TER HORST nd.nl/geloof BEELD ND

Onzeker over morgen, niet bang

Hans Eschbach, die aan de wieg stond van het Evangelisch Werkverband in de Protestantse Kerk in Nederland, is ernstig ziek. 'Het is tijd me voor te bereiden.'

Nog steeds bidden mensen voor genezing van Hans Eschbach – het zou de tweede keer in zijn leven zijn. Maar hijzelf accepteert nu 'dat de Heer iets anders zegt'.

► AMERSFOORT

Hij is 16 kilo kwijt en loopt op sloffen door de woonkamer, met om de hals een morfiepomp. 'Dat is nu mijn beste maatje', lacht Hans Eschbach, dit voorjaar 70 geworden. Sinds de zomer weet hij dat hij onbehandelbare alveolierkanker heeft. De morfine bestrijdt de felle pijn. Naar de mens gesproken is het einde nabij voor Hans Eschbach, de dominee die in 1995 aan de wieg stond van het Evangelisch Werkverband, een vernieuwingsbeweging in de Protestantse Kerk in Nederland. Eschbach gold als een energieke organisator met visie, een straatvechter ook die, als hij iets in zijn hoofd had, erg vasthoudend kon zijn. Hij leidde grootschalige evangelisatiecampagnes als Welkom Thuis en Er is Meer, maakte zich hard voor GemeenteGroeiGroepen en bedacht de inmiddels bekende, protestantse, missionaire pioniersplekken.

Hoe is het om uw eigen begrafenis te moeten voorbereiden?

'Ik heb er honderden gedaan – ik behoor tot de hervormde bloedgroep in de Protestantse Kerk, hè? Er waren altijd meer leden buiten dan binnen de kerk. Duizenden leden die nooit kwamen. Maar als er iemand overleed, moest de dominee erbij komen. Dat bood mooie missionaire kansen. Zo hebben we (hij kijkt eens naar zijn vrouw Kea, die bij het gesprek zit) mijn begrafenis ook voorbereid.'

Wat gebeurt er als je hoort dat je ongeneeslijke kanker hebt?

'Ik ben vrij nuchter. We hebben het bij de Heer gebracht, en samen gehuild. Laat dat helder zijn. Maar als ik terugkijk op mijn leven, zie ik dat ik zo veel zegen heb ontvangen. Ik heb, toen ik het nieuws van de kanker hoorde afgelopen zomer, niet meer gerekend op een wonder. De eerste maand was ik vreselijk ziek, ik dacht dat het binnen een of twee weken voorbij zou zijn. We hebben toen alles al geregeld: al het bestuurswerk heb ik neergelegd, alle spreek- en preekbeurten afgezegd en de begrafenis voorbereid. Toen kwam de morfine, de pijn is nu al een paar maanden goed beheersbaar. Ik kan nog dingen doen en ben dankbaar voor de kwaliteit van leven nu. Hoelang dat doorgaat, is heel erg de vraag. Dat kan zo over zijn. Dat is de onzekerheid waarmee ik nu leef. "Stil, mijn ziel, wees stil, en wees niet bang voor de onzekerheid van morgen", dat zingen we veel. Met die onzekerheid leef ik nu.'

accepteren

Elf jaar geleden bent u wonderlijk genezen van darmkanker, nu rekt u daar niet op?
'Nou, er zijn broeders en zusters die blijven bidden voor genezing. Maar voor mij is het tijd me voor te bereiden. Ik heb in het pastoraat meegemaakt dat heel claimend werd gezegd: jij móét genezen. Mensen konden daar krampachtig in blijven hangen, dan was er geen enkele ruimte om een begrafenis voor te bereiden en een rouwproces in te gaan. Maar wij hebben onze voorbereidingen getroffen. Hoelang mag je uitstrekken naar genezing, wanneer moet je accepteren dat de Heer iets anders zegt? Ik ben niet bang voor de dood, hooguit bang voor het lijden dat eraan voorafgaat. Ik vertrouw op de Heer. Als ik de Bijbel bestudeer, dan is één ding heel duidelijk: jullie zullen zijn waar ik ben, zegt Jezus. Dus dat moet goed zijn.'

Hans Eschbach: 'Je moet wel weten achter wie je aanloopt, anders verdwaal je.'

Waar kijkt u het meest dankbaar op terug?

'We hebben als Evangelisch Werkverband mooie evangelisatiecampagnes gehouden, ik denk aan Welkom Thuis en Er is Meer. Toch kijk ik het meest dankbaar terug op het gewone werk als gemeentepredikant, onder andere in Aalsmeer en Spijkenisse. Daar zijn opwekkingen ontstaan die nog steeds doorgaan. Fantastisch wat we daar hebben mogen meemaken. Ik geloof dat het een opdracht is de Heer met vreugde te dienen. Als je het zuchtend en hijgend doet, of met schuldgevoelens worstelt omdat je te weinig onder de mensen komt, zeg ik: ga in de vrijheid van God staan. Of stop ermee. Het evangelie is bevrijdend. Als je daar zwaarmoedig over doet, ben je niet tot zegen voor de mensen die aan je zijn toevertrouwd. Zorg dus goed voor je eigen geestelijke leven, neem de tijd zelf stil te zijn voor God.'

Hoe denkt u over de Protestantse Kerk in Nederland, de kerk die nogal beïnvloed is door het Evangelisch Werkverband?

'Is het glas halfvol of halfleeg? Ik ben optimistisch en dankbaar voor de moed die ik tegenkom om dingen te veranderen. De kerk is van een starre kerkorde-organisatie opgeschoven naar een zoekende kerk, met pioniersplekken. Daarmee ben ik ooit begonnen. Ik heb aangeklopt bij de dienstenorganisatie en om 100.000 euro gevraagd om pioniersplekken te beginnen. Vanuit de vraag: wat gebeurt er als de moederkerk zwanger wordt? Nou, ze hebben erover vergaderd en zeiden: "Je krijgt van ons geen geld, we willen het zelf gaan doen." Oké, neem me maar mee. De kerk heeft vervolgens miljoenen beschikbaar gesteld, het is groots aangepakt. Ondanks alle weerbarstigheid loopt het, er ontspruiten nieuwe loten aan de oude stam. Aan de andere kant: in 1995 zijn we met het

Evangelisch Werkverband begonnen uit een verlangen naar geestelijke vernieuwing. Mijn gebed is geweest dat de ledendaling van de kerk zou stoppen. Dat gebed is niet verhoord. De kerk loopt steeds verder leeg. Ik weet dat het anders kan, ik heb plaatselijke kerken tot bloei zien komen. Maar landelijk dus niet.'

Het zijn toch vooral papieren leden die wegvallen, de mensen die alleen administratief nog lid waren?

'Een dergelijk kerkelijk denken is me vreemd. Het zijn kostbare mensenkinderen voor wie Jezus is gestorven. Je moet weten: ik denk slechts

'Ik vind het de zonde van de kerk dat we de indruk hebben gewekt dat kerk-zijn duf is.'

in twee categorieën: je hebt volgelingen van de Here Jezus en je hebt mensen die Hem niet volgen. Je moet wel weten achter wie je aanloopt, anders verdwaal je. De Protestantse Kerk kent een enorme diversiteit: de één leeft hartelijk uit de Schrift, de ander stamelt over een God die niet bestaat. Maar je ziet duidelijk dat er een beweging terug naar de bron is, spiritueel orthodox. Verder zie ik ook buiten de Protestantse Kerk heel bemoedigende ontwikkelingen: groei in de migrantengemeenschappen en onder jongeren. Op Urk en in Spakenburg zullen jongeren zich te pletter en zitten ze 's zondags alleen in de kerk omdat het van hun ouders moet. Vertel mij niet dat dat discipelschap is. Als er dan een jongerenbeweging opkomt en

van hen nieuwe volgelingen van Christus maakt – prijs de Heer!'

U hebt jarenlang gepreekt, nu bent u opeens een gewoon kerkganger. Hoe is dat?

'Ik zou zo weer de preekstoel op willen, dat vind ik moeilijk om los te laten. Ik hoor heel lieve voorgangers die erg in de theorie blijven hangen. Maak het praktisch: wat vraagt God van mij, hoe kan ik functioneren als christen? Ik vind het de zonde van de kerk dat we de indruk hebben gewekt dat kerk-zijn duf is. Tegen jongeren zeg ik: ga op avontuur met God, ga mee met World Servants of Operatie Mobilisatie. Laat ze avonturen beleven met God, dan wordt geloof 'live', dan wordt het echt. Droge theoretische preken hebben we genoeg gehoord, schep ruimte in de liturgie om mensen te laten getuigen wat ze met God hebben beleefd. Kan er niemand getuigen, stel de vraag: wat doen we fout, moeten we ons verootmoedigen?'

ziekenzalving

Eschbach vertelt op het eind van het interview nogmaals over de darmkanker van elf jaar terug. Hij heeft toen een vrede en rust ervaren die het verstand te boven ging, nadat hij ziekenzalving had ontvangen van het bestuur van het Evangelisch Werkverband. Hij was klaar om te sterven maar genas wonderlijk, tot grote verbazing van zijn toenmalige arts. Maar, vertelt hij, 'ik vond het moeilijk dat ik plotseling genezen was. Ik vond het ook heel lastig om te communiceren: dat ik er zo uitloop terwijl anderen het niet zo verging. Nu accepteer ik dat ik ziek ben. Natuurlijk kan God mij genezen, maar het is vooral geweldig om de vrede van God te ervaren en te weten: ik ben veilig in Jezus' armen.' <